

- صيغة الماضي النقلي

BELİRSİZ GEÇMİŞ ZAMAN

هي الصيغة التي تفيد أن الفعل أو الحدث الذي وقع في الماضي عُلِمَ عن طريق شخص ثالث، ولم يتم رؤيته وقت حدوثه، أو التأكد من وقوعه.

وتتكون صيغة الماضي النقلي من:

الفعل + لاحقة الماضي النقلي + اللواحق الشخصية

لاحقة الماضي النقلي (مش - miş, miş, muş, müş.)

مع ضرورة مراعاة التوافق الصوتي بين اللاحقة والفعل، فتكون مستوية مع المستوي، ومستديرة مع المستدير، ثقيلة مع الثقيل وخفيفة مع الخفيف.

إذا كان الحرف المتحرك في الفعل أحد حرفي (a) أو (ı) تكون لاحقة الماضي النقلي (miş)،
وإذا كان الحرف المتحرك في الفعل أحد حرفي (e) أو (i) تكون لاحقة الماضي النقلي (miş)،
وإذا كان الحرف المتحرك في الفعل أحد حرفي (o) أو (u) تكون لاحقة الماضي النقلي (muş)،
أما إذا كان الحرف المتحرك في الفعل أحد حرفي (ö) أو (ü) تكون لاحقة الماضي النقلي (müş) .

على سبيل المثال:

al- miş	kır-miş	anla-miş	kız-miş.
oku- muş	koy- muş	sor- muş	ol-muş.
gel-miş	ver-miş	bil-miş	giy-miş.
gör-müş	dön-müş	yüü-müş	göl-müş.

اللواحق الشخصية تضاف بعد لاحقة الماضي وهي:

Ben	ım, im, um, üm
Sen	sın, sin, sun, sün
O	-

Biz ız, iz, uz, üz

Siz sınız, siniz, sunuz, sünüz

Onlar lar, ler

صيغة الماضي النقلي المثبت

Olumlu Belirsiz geçmiş zaman çekimi

	oku	git	bekle
Ben	oku-muş - um	git – miş- im	bekle-miş-im
Sen	oku-muş - sun	git -miş-sin	bekle-miş-sin
O	oku- muş	git- miş	bekle-miş
Biz	oku – muş - uz	git- miş -iz	bekle-miş-iz
Siz	oku-muş-sunuz	git- miş-siniz	bekle-miş-siniz
Onlar	oku – muş- lar	git – miş- ler	bekle-miş-ler

Depremzedelere gönderilen yardımları engellemişler.

Atalarımız bizlere güvenmiş de bu vatani emanet etmişler.

Annemin anlattığına göre ben bir yaşında yürümeye başlamışım.

نفي الماضي النقلي

Olumsuz belirsiz geçmiş çekimi

عند نفي صيغة الماضي الشهودي يتم وضع لاحقة النفي (-ma, me) بعد الفعل وقبل لاحقة الزمن، مع مراعاة التوافق الصوتي. فإذا كان الحرف المتحرك الأخير في الفعل ثقيلًا (a, ı, o, u) تكون لاحقة النفي (ma)، وإذا كان الحرف المتحرك الأخير في الفعل خفيفًا (e, ı, ö, ü) تكون لاحقة النفي (me)، كم في الشواهد الآتية:

	okumak	gelmek	Sevmek
Ben	okumamışım	gelmemişim	Sevmemişim
Sen	okumamışsın	gelmemişsin	Sevmemişsin
O	okumamış	gelmemiş	sevmemiş
Biz	okumamışız	gelmemişiz	sevmemişiz
Siz	okumamışsınız	gelmemişsiniz	sevmemişsiniz
Onlar	okumamışlar	gelmemişler	sevmemişler

Örnekler:

Öğrenciler, öğretmeni görmemişler.

Öğrenciler ders çalışmamışlar.

Güneş henüz doğmamış.

Ahmet bizi beklememiş.

Sabah saat ona kadar uyumamış.

صيغة إستفهام الماضي النقلي

Belirsiz geçmiş zaman soru çekimi.

في حال الإستفهام يتم وضع لاحقة الإستفهام (mı, mi, mu, mü) بعد لاحقة الزمن وقبل اللواحق الشخصية، مع ضرورة مراعاة التوافق الصوتي بين لاحقة الإستفهام والفعل، كما هو موضح في الجدول التالي:

Fiil + Belirsiz geçmiş zaman eki + Soru eki + Şahıs eki

	git	yaz	ağla
Ben	gitmiş miyim?	yazmış mıyım?	ağlamış mıyım?
Sen	gitmiş misin?	yazmış mısın?	ağlamış mısın?
O	gitmiş mi?	yazmış mı?	ağlamış mı?
Biz	gitmiş miyiz?	yazmış mıyız?	ağlamış mıyız?
Siz	gitmiş misiniz?	yazmış mısınız?	ağlamış mısınız?
Onlar	gitmişler mi?	yazmışlar mı?	ağlamışlar mı?

Örnekler:

Misafirler yemekleri beğenmişler mi?

Ahmet, kemal ile konuşmamış mı?

Maç başlamış mı?

Öğrenciler sınıfa girmemişler mi?

DURMUŞ AĞA VE OĞULLARI

Eski zamanlarda Durmuş Ağa adında bir zengin adam yaşarmış. Bu adam çok cimriymiş. Hiç kimseye en küçük bir para yardımı etmemiş. Birgün ağır bir şekilde hastalanmış. Fakat "doktora gidersem çok para veririm" diye düşünüp kalmış. Durmuş Ağa'nın iki oğlu varmış. Oğulları ondan daha kötü imişlerdir. "keşke şu adam ölse de bütün mallar ve paralar bize kalsa." Düşünmüşlerdir. Durmuş Ağa her gün daha fazla hasta oolmuş. Artık ölmek üzereymiş. Oğulları yanına çağırıp vasiyetini söylemiş. Oğulları ne kadar bencil ve inatçı olduğunu biliyormuşlardı. O "Eğer, ben ölürsem mallarımı ve paralarımı kavga edtmeden baylaşın" demiş. Nihayet birgün Durmuş Ağa ölmüş. İki kardeş arasında büyük bir miras kavgası çaşlamış. Sononda her şeyi ikiye bölmeye karar vermişler. Önce evi, sonra evdeki halıları ve kürkleri, diğer eşyaları ikiye bölmüşler.sıra babalarının köpeğine gelmiş. İkisi birden zavallı köpeği çekişmeye başlamışlar. O sırada babalarının eski bir arkadaşı bu durumu görmüş. "Ey çocuklar! Eğer babazına azcık bir sagınız varsa, şu köpeği rahat bırakın." demiş. Sonra Durmuş Ağa'nın oğulları bu sözden utanarak köpeği bırakmışlar. "keşke babamız cömert bir insan olsaydı, bizi de öyle eğitseydi." demişler.